

ПЕРЕДПАТА на „РУСЛАНА“

виносить: в Австрії:

на цілий рік	24 К
на пів року	12 К
на чверть року	6 К
на місяць	2 К

За границею:

на цілий рік: зі щоденною вишкою 7 доларів або 14 рублів; з вишкою двічі в тиждень 6 доларів або 12 рублів; з вишкою щодня 5 доларів або 10 руб. Поодинокі числа по 10 сотків.

Телефон Редакції ч. 1484.

Конто почт. шадниці ч. 98.704.

РУСЛАН

християнсько-суспільний дневник.

„Виреш ми очі і душу ми виреш: а не возьмеш милости і віри не возьмеш, бо русо ми серце і віра руска“. — З Русланових поглядів М. Шапчице.

Виходить у Львові що дня крім неділі і руских свят о 5 год. по полудні. — Редакція, адміністрація і експедиція „Руслана“ при ул. Хмельовського ч. 15, II поверх. Експедиція місцева в Агенції Соколовського ул. Я. Гайлонська ч. 3.

Рукописи звертає ся лише на попередню засторогу.

Рекламації лише неопечатані є вільні від порту. — Оповістки звичайні приймають ся по ціні 20 с. від стрічки, а в „Надіолінім“ 40 сот. Подяки і приватні донесення по 30 сот. від стрічки.

З політичної ниви.

(X) Минуло вже два тижні з того часу, як в Чехії урядове адміністративна комісія. Між сторонництвами панує тимчасом вельми живий рух: на засіданні управи колишнього німецького клубу соймового д. 10. с. м. постановлено останні приготування до заповіджених на неділю 17-го серпня зборів мужів довіря в Комотав. Предлоги о збільшені числа мужів довіря в Празі і передмістях і в двох інших округах сільських ухвалено, так що число мандатів зросло на 253. Обговорювано також відносини до німецької Народної Ради, але рішене полишено недільному вічу, а крім того розправлювано над евентуальним переходом німецьких послів в держ. раді до опозиції. Як запевняють в посольських кругах, найде та гадка ревних прихильників на неділівім вічу, однак крайне становище Німців поки що треба вважати передчасним, бо можна сумнівати ся, чи альпейські Німці стануть на опозиційну політику.

В посольських кругах зовсім не вважають установлення адміністр. комісії невдачею німецької обструкційної політики, але задивляють ся на се так, що тепер можна буде одвічальність за се скинути на правительство за чинності адміністр. комісії, чого не можна було зробити підчас урядована кр. виділу. Настанні розправляють про можливість октройована виборчої реформи соймової, однак ані се питає ані можливість октройована угоди не є в тій хвилі актуальне.

В справі заповіданого опору проти стягання податків намісництво видало далекосяглі розпорядки. Староства мають строго пильнувати цензури часописів, а так само строго виконувати постанови законів що до товаристів і зборів. На прилюдні походи не буде намісництво позваляти без попереднього дозволу, а проти недоволених уличних демонстрацій і їх проводирів буде виступати рішучо вваженням а навіть уживанем зброї.

Стирийський сойм також не спо-

сібний до законодавчої роботи і тому звичайно про можливість розв'язання. Мимо того однак в осени будуть робити заходи до урухомлення сойму, а колиб се було безуспішне, тоді правительство подумав про дальші міри.

В державній раді і в угор. соймі мають бути внесені в осени предлоги о підвищені стану новобранців на 40.000. З тим будуть злучені дальші постанови що до розвитку уоруження армії а також значного помноження полевой артилерії. При тім однак буде правительство змагати до того, щоб грошові засоби черпати з грошовитих станів, а тим способом ошадити селянські і промислові круги від дальших військових тягарів. Не можна бо не добачати сего, що Австро-Угорщина знаходиться серед сильно узброєних держав, отже не може оставати безсилною, однак треба військові тягари скільки можна відсувати від найбільш виставлених населення. Військова управа повинна однак поступати явно і щиро, а тим способом щораз нові домагання, давно вже намірені не булиб немилію несподіванкою.

Мир на Балкані, мимо ненастанних трудностей щораз то нових, таки впроваджені. Серед грому пушок і гомону військових музик і дзвонів, повитало населення Букарешту докінчене мирових нарад і підписане перед тижднем заключеного мира, которого основні оповіщено. Хоч з Туреччиною все ще не закінчила ся війна, всеж таки всюди відчувують певну пільгу після тількимісячного напруження і висплення. Однак мир сей все ще насуває чимало пального матеріалу до нової запутаности. Греція і Сербія вийшли з користями, а тимчасом Болгарія з кривдою.

Балканський мир оснований не на засновку національним, але на насильнім праві вборчим і тому триватиме сего мира є вельми сумніва. Болгарія покладає ще надії на ревізю букарештеньского мира європейськими державами, за чим особливо побивала ся Австро-Угорщина а також Росія, однак відтак відскачила, а тим самим і становище Австро-Угорщини стало трудне і сумніве, бо

на жаль союзна нашія монархії Німеччина опинилась по стороні противній ревізії, що цісар Вільгельм рішучо заявив у телеграмах до румунського і грецького короля. Німеччина може тим закрити ся, що не має таких життєвих справ на Балкані як наша монархія, однак тим способом без ревізії мира остає будучина Балкану непевною і небезпечною.

Туреччина не тільки не хоче уступити в Адрианополя, але радаб навіть змагати до відзискання утрачених земель в Старо-Болгарії. Крайня пора, щоб Европа положила кінцець сим змаганням і не допустила до того, щоб втратила останки своєї поваги.

В справі південної границі Альбанії осягнуто вже згоду, а нарада амбасадорів довершить наконечного сформування сеї справи і статут нової держави. Се є видимий успіх згідного поступовання Австро-Угорщини й Італії, а Альбанія невагом двигне ся політично й економічно.

Араби а Русини.

У передовиці „Gazet-m wieczorn-oj“ з дня 6. серпня п. з. „Światło islamu“ находимо дуже гарні гадки, які в теперішніх наших обставинах повинні собі затямити наші „прителі“ як по сім так по тім боці кордона. Заразом вказують они, що серед польської суспільности є здоровомислячі люди, котрих гадка, на жаль, не може добути ся права польского громадянства і є неваче „голосом зважачим на пустині“, чого доказом не тільки більшість польської преси, але наша щоденщина, практичне польско-руске суспільне життя.

Говорить ся в тій статі між иншим, що „Wyprawy bałkańskie są urzeczywistnieniem idei i wyrazem dziejowego prądu, ażeby każda odrębna narodowość mogła się swobodnie rozwijać i sama sobą rządzić“, а прикладом такої забутої народно-

сти появилась перша Альбанія, що зберегла свою народну окремішність і свою національну свідомість — друга знов — се Араби, котрі довгі віки стогнали в турецькому ярмі.

Звісна річ, що арабський народ приніс чимало добра всесвітній культурі: Араби стали творцями магометанської віри, котру визнають Турки, у Арабів цвили колись гарно всякі науки й штуки, як математика, медицина, архітектура, що чимало пособила пізнійшому європейському будівництву (готийський стиль), Араби витворили гарну поезию, особливо звісна у них була глибока лірика, що знаменує вдачу народа, податливу на дикую силу войовничих народів, що без огляду на одновірство кують кайдани своїм братям, як се стало ся з арабським та українським народом. Арабів звали Турки до поезму пустинних кочовиків, а Українців, що дали засновники і політичному і літературному життю Москви перетворили Москва в робучу машину, що має заодно функціонувати тільки в хосен і славу Московщини!

Страшна і тяжка неволя турецька, бо про ню знає і історія і наш народ оспівав ті сумні часи у своїх піснях. Невесело жило ся і Арабам в турецьких кайданах, але мимо того Українці сьогодні можуть їм завидувати, бо радо переіменували они свого „опікуна“ одновірця за бисурмена-Турка.

Як радувати ся може серце кожного культурного чоловіка, прочитавши в часописі, що Туреччина признає Арабам право свободи до самостійного культурного життя — і то не в теорії, але в практиці. Магометанський Турок здобув ся скорше на таке культурне діло, чим „славновісна“ християнська, на скрізь „побожна“ опікушка (покликана й непокликана) славянських народів — матушка Москва!

Турецький міністер внутрішніх справ Талят-бей заявляє, що заключено вже турецько-арабську угоду, після якої, між иншим (уст. 5) в краях арабських наука в школах народних і середних буде відбувати ся в язичі більшости населення, але ученики учати ся будуть і

В. Пачовський: „Ладі й Марені терновий огонь мій“... (Новітня Бібліотека 15—18).

(Конець).

Флексія, складня, двовне співзвуків дуже хибні і неправильні: у морі (зори), пише в пурпурнім пергаміні, тремлять і тремтять, хтів, у вічах (с. є в очах), спове, сьвіте (3 особа однина до сьвітати) римоване: а квіт, роси — іменік не має множини, знищати до щаді, волосся, в вічності і в роскоші, змінюєсь, — змінюєть ся, змінює ся — слюзи — слези, очі — вічі...

Образи і порівнування дуже неясні, тим більше они справу замотують, tertium comparationis становлять особи — річи — свійства для нас неясні, недоступні, потребує самі пояснення, часто більше драстичні, а менше поетичні: шовки — вії, лише промінням делія як море, сьміх упав як іскри з ясних вір, як ангел буду я для тебе зносиш сонця цвіт, словом неначе терниною лже мені дрен, в сні моря і сонця і цвітів, у жемчугах сьміху і слюзи, ослика, попугай, дроз грає в відрях (любки) мов в тигра, що вчує сьвіжу кров...

Вношу з деяких місць, що всі порівнування і образи брав поет все посередно, а ніколи безпосередно: і так: згадує часто про тьохкане соловіїв, коли в дійсности в нас тепер дуже а дуже мало соловіїв, бо їх збиточники

сільські і коті винищили; я приміром сього року в маю ночами ходив і ледво одного соловія чув на цілу велику околицю. Але політім се, щоже де інде єсть іще більше соловіїв.

Возьмім за те образи з над моря. Я помічував на Адриїськім морю, що рано починає ся відплив, в полудне сей відплив осягає своє максимум, під вечір починає вода знов припливати і метає бовванами аж до півночі, згадно аж до найближшого відпливу. А Пачовський бачив в Рівері на берегах в місячну ніч — спокій, верба, тай купав ся в нощі іще в морю — (ст. 184).

А щож можна сказати про „озеро—ультрамарин“, про пінячу ся „індіго сьні“ і пр.?

Я думаю, що поет не сьміє лишень фантазувати, він має зближати ся до природи, слухати і чути ті її голоси і звуки, яких звичайний смертник не чує, бути не пустомельцем, але живим речником всього, що краще, святійше, а що буденним людям недоступне.

Романтичні оїканя у Пачовського несмачні й карикатурні бевх, бух — а ті характеристики фіналі, що є невдатимі і незрозумілим наслідуванням романтичної іронії (як прим.):

Ой кроки — кроки — кроки
Тж чуєш — вір не вір —

То мужі! — А я у скоки
І бух вікном на двір

або ст. 7., ст. 20., ст. 40., ст. 48., ст. 75., ст. 77., ст. 98., ст. 100., ст. 114., ст. 191...) викликають раз співчуте для нездарности поетичної, раз невдоволене, раз обурене.

Самостійности у автора майже нема. Великий вплив мало на нього маларство. Всякі образи, які авторови більше припадали до вподоби, брав живцем і самовільно до своєї збірки і поясняв їх віршами як міг і розумів. Польські деякі загальнозвісні пісні — як „Mów do mnie jeszcze“ — перерабляв також два-три рази. Впрочім много моментів позичив від українських молодих поетів — головню галицьких.

Збираючи все разом, скажу: Мимо впеваючя автора про его орлиний лет, про хмари, про рицарськість — чи навіть княжескість его характеру, мимо самохвальби зі свого українського імені, читач не дає ся переконати о тім, а набирає вражіння, що має героем в тім случаю вічного плакоти, розпеченого гуляку, непевного чоловіка, та невстидливого фантаста... хотия автор всі свої слези хоче звати жемчугами, нехай прийме і се до відомости, що ми до нікчемних сліз тако-го порівнування не приміняємо; велич може бути часами і в пороках — однак такі пороки, про які автор говорить, не є ні то нині великі такі, ні то рідкі і незвичайні, отже й не

могуть причинити ся до увіковічення авторської слави. Хвилю ясных в книжці так мало за те, що і тим путем годі буде зеднати наше переконання. В нашій народі є багато пословиць про циганив, котрі Пачовський повин би знати, от і та „хвали мене роте“ — коли другі не хочуть. Не самим нам хвалити ся, але доперва коли другі нас похвалять, можемо вірити в хосен і успіх нашої праці. Заголовок книжки також фантастичний: пічим не вляже зміст із заголовком: Ладі: — впрочім бог семейного щастя, яке для Пачовського не все було сьвятим; Марена, менше в нас ще звісне божництво смерті, не дуже буде тішити ся терновим огнем — впрочім що се за огонь „терновий“? Чи той, де горить тернина і инше хабазе, зве ся силою свого матеріалу терновий? Чи автор мав на гадці образ, которого сам раз ужив, та думає, що сей огонь має когось пекти так, як пече лице подрапане терниною? Чи се має бути огонь, над якого „выкресавем“ — автор дуже довго не мучив ся? Се питає полішано нерозв'язаним. За те обстою, що книжка не означає поступу вперед до ідеалу, але віддалене від ідеалу, упадок поезії заблукане в менше частій і в менше яській дитині...

Буск, 21. липця 1913.

Др. Левчицький Василь.

мови турецької. Заразом будуть утворені виспільні школи з викладанням арабським; всі урядники в арабських краях є обов'язані вміти по арабськи говорити й писати! Таким „указом“ знято турецькі кайдани з арабської мови.

Тільки нашій Україні годі діждати ся такого „указу“ від християнського царя-опікуна!

Хто знає історію всесвітньої культури, той певно повинен по совісті згодити ся, що як Араби всесвітній культурі, так Українці найближчим своїм, суміжним таки сусідам не мало дали животворної сили, не мало поспіли в їх духовому житті. Старинний Київ, серце України, висилає лучі християнської науки та культурних змагань на всі сторони широкіх і далеких країн, про его богацтво, про високу культуру свідчать сьогодні численні пам'ятники не тільки на Україні-Русі, збережені в музеях (н. пр. у Львові Національний Музей), але стрінемо ся з ними і в чужих країнах, заселених славянськими і неславянськими племенами. На далекому заході над Реном в місті Могунцаї, в королівським музею побачите окремий відділ „малоруських старинностей“. Є там український хрест, миска та деякі викопані старинні предмети.

Білоруська культура носить на собі явні сліди впливу України — а в Кракові на Вавелю малюнки в окремій каплиці мають ще доси руські написи.

Тай про нашу поезію висказались свідомі критики, що її лірика о много глибша і ширша, чим висококультурних Німців.

Не мало принесли добра Українці і московській літературі — а польсько-українська школа свідчить також, що Україна може бодай в часті мати аналогію із значінем арабського народу. Однак годі тай годі їй діждатись правди серед культурних народів.

Та вже годі домагати ся совісті там, де її нема, себто за кордоном. Але у нашій галицькій країні ми на кождім кроці не добачаємо тої „культурної правди“, яку тепер вже Турки признали Арабам.

Заїдьте до котрої небудь купелевої місцевини (н. пр. Трускавець), де побіч найсильнішої жидівської публіки і слабшої польської, немало стрінете Русинів. Там зайдіть до „касины“, чи „клубу“, а певно не знайдете ані одної руської часописи, хоч є по кілька примірників усіх польських кравих та заграничних — є і німецькі, а про бібліотеки по купелевих закладах нема й що говорити, щоб там заблудка ся руська книжка, хоч є рижноязычні. Зрівню щоденні концерти музики закладової не дають ніколи руського твору, бо се разить публіку і псує польський наскрізь характер закладу.

Але бо й самі гості-Русини, неначе би соромились своєї мови, „дзвенять“ по польськи на кождім кроці, навіть в реставраціях і крамницях! Хвба „невисока“ руська інтелігенція, або хто з міщанського та селянського світа заблудкаєсь в закладі, від того почує руське слово. Дарма — не шануємо самі себе, то й чужі нас не шанують! — Схемієм ся — та пізнаймо, що ми також народ! М. П.

Просимо домагати ся „Руслана“ по всіх реставраціях, каварнях, торговлях і преднувати нам нових передплатників в кругах своїх знайомих.

Допись з Нового Санча.

(Новий напрям у новосандецьких Поляках).

Комуж не відомо, що правою рукою польської шляхти був жид. Жидівське племя так зуміло втиснутись під серце польського вельможі, що всі его справи поладжував жид. Нинішню Галичину, країну колись медом і молоком текучу, вибрали собі жиди за свою обіцяну землю. Яке п'яно втиснули жиди на нашій землі, яко виконавці і справники волі польської шляхти, то о тім нема що і згадувати. Жид у нашого народу, се символ п'явки, ляхваря, що всім буде на зверх, а в дійсності остає жидом і все хоче підтягнути під свій лад. Як лиш троха чує ся в силі, то стає бундючним аrogантом, що не дав би нікому побіч себе жити вільно, лиш хотів би мати его під своєю п'ятою. Доси По-

ляки хотіли зробити з жидів „rodaków mojegożeszowego wuznania“, а що ся штука не доводить до бажаної цілі, тому починають вже деякі Поляки отрясуватись з того, та бажають визволитись з економічної неволі жидів. В тій цілі закладають християнські складниці, склепи, та голосять клич, щоб лиш там купувати. Таку роботу розпочали Поляки і в Новім Санчі, та осягають тим способом нечувані висліди.

В християнських польських складницях панує такий рух покупув, що послугуючі не можуть дати собі ради. Міщанство, інтелігенція, мазури горнуть ся до тих склепів дуже радо, бо і товар тут дешевий і добрий, та засада „купуї у свого“ гуртує їх коло себе.

Многі жиди не мають через се в Н. Санчі що робити, а як би так дальше пішло в усіх направах промислу і торгівлі, то без крику жиди будуть приневолені або з Н. Санча забратись, або вихреститись. Віддай тим способом найскорше спольщат та вихрестять жидів.

Дивлячись на се, мимо волі приходить чоловікові на думку, чому у нас на сході нема такої енергійної діяльності. Там там всі міста і місточки обсіли жиди, та держать промисл і торгівлю в своїх руках, та йдуть майже всюди против нас і держать ся засади „йти на руку тм, що держать в своїх руках власть“. Наш український селянин своїм грошем живить тисячі родин жидівських, а сам бідачиско приневолений утікати за море до тяжкої праці, бо на своїй землі не має зарібку.

Правда, і жид чоловік і він повинен жити, але най живе чесною працею. А при чий допомочи польщат ся наші міста, як не допомочи жидів. А ось приміром, чи у Львові жиди помогли вибрати бодай одного радного Русина до міської ради? А чому по наших містах та місточках міські ради обсажені Поляками, хотів Русинів у них є більше як Поляків? Чому ради міські по наших містах сплять гроші на польській цілі? Бо жиди в спілці з Поляками нас випирають та роблять наше міщанство водносами. Тому і нам час би подумати о тім, щоб жиди на нашій землі попирали наші справи, а до сего дійдемо тим способом, наколи возьмемо торгівлю та промисл в свої руки і будемо лиш своїх попирати. Тоді і жиди будуть з нами числитись. Наколи ми економічно станемо сильні, тоді можна буде думати скорше і про вільну Україну.

Заточенць.

Мир на Балкані.

Ревізія не буде.

Болгарію безумовно скривджено при закрючуванню букарештанського мира, але Болгарі жиди надію, що Росія, давна опікунка Болгарії зменшить кривду при ревізії сего мира.

Австро-Угорщина шире бажала допомогти Росії в сій гуманній намірі і не зважаючи навіть на гнів німецького союзника, заявила ся безуспішно за ревізію мира. Яке ж здивоване мусить огорнути всякого, хто почув, що Росія відступає від наміру ревізії мира і полишає нещасну Болгарію самій собі! Осамотнена Австрія приневолена також відказати ся від помочи Болгарії мимо своєї найщиршої волі. І так Європа добровільно зрєкла ся свого „опікуництва“ над Балканом через незгідливість.

Вість про опущене Болгарії Росією викликала в софійських кругах обеспокоєні і велике обурєне. Болгарські дивізіони зазначають, що коли Росія опустить тепер Болгарію, то російське імя буде в Болгарії по всі часи прокляте. В націоналістичних болгарських кругах вказують на те, що Росія полишає Болгарію в рамена нового балканського союзу. Іменно Веніцельос виступив в Букарешті з пропозицією закінчення нового союзу балканських держав на економічній підставі. Болгарії роблено в сій справі ріжні пропозиції і запрошувано єї до приступлення до нового союзу. Сей союз буде йти в одній парі з тридержавним порозумінням, тому Болгарія, яку попередній союз коштував дуже багато, не спішить ся приступати до нового союзу.

Справа Тракії заострює ся.

Найновіші вісті велять числитись з можливістю, що Туреччина виповість Бол-

гарії війну, будімо ізза болгарських жорстоких, сповнених на магометанським населенню, а по правді для наляканя Болгарії, щоб зрєкла ся Тракії і Адрианополя. До війни підюджує Туреччину Греція, яка надіє ся відібрати від Болгарії навіть той кусень побережа Егейського моря, котрий дістав ся їй на букарештєнським мирі.

А Європа... от як Європа. Щось ніби грозить, ніби радить і напминає, а на ділі спокійно приглядає ся проливи крові на Балкані.

Просимо відновити передплату.

НОВИНКИ.

— Календар. В суботу: русько-кат.: Ізаакія; римо-кат.: Роха. — В неділю: русько-кат.: 7 О. в Ефе; римо-кат.: Анастасіо.

— Заукономіне богослужєне за душу бл. п. Лесі Українки відбуло ся в понеділок в костелі св. Николая в Києві заходом гуртка Українців-католиків. На Службі Божій були родичі покійної, громадські діячі, українські літерати, артисти театру М. Садовського, близькі знакомі, прихильники письменниць і багато стороннього народу. Підчас Служби Божої співала артистка італійської опери Стефанія Любич-Касперська.

— З переселенного багна. Про переселенчу „діяльність“ посла Михайла Петрицького пішла слава ген сьвітами. В 8462 ч. „Діла“ п'яше п. В. Свистун з Вінніпегу: „Іміграція до Канади прибрала сього року застрашачі форми. Українців в Галичині, Буковині та Україні російської прибуло понад сподіване багато і они тивають ся тут без роботи цілими днями! Поносять тут вину в значній мірі знані люди з Галичини, котрі не посоромили ся ужити свого посольського впливу на те, щоб виправляти сюди емігрантів хвба на ще гіршу нужду як в Галичині. Тепер цілковитий економічний застій в Канаді, і коли хто инакше говорить, то має тільки свої особисті інтереси на увазі.“

До сего мусимо додати, що п. Михайло Петрицький дальше держить посольський мандат в своїх руках і нічого не робить собі з прилюдної опії, яка показує на него як на першої кляси народного шкідника, що використав довіре своїх виборців... для особистого інтересу.

На вічну пам'ять подаємо спис Русинів, агентів „Canadian Pacific-a“, які по приміру посла Петрицького торгують живим товаром: Львівську філію „Can. Pac.“ веде свояк о. Льва Сембратовича (!) Яків Гануш; на Тернопільщину веде агенцію Ів. Петрик, кравець з Ковівки, на Борщівщину Ів. Чугайовський в Мельниці і М. Матушевський з Устя еписк., на Скалатщину Ів. Оканець з Вікна, на Жовківщину Т. Рудвик з Мапошина, на Бучачщину М. Андрухович з Цьвітової, на Калущину Ст. Приймич з Дубовиці, на Підгаєчщину Гр. Чорний з Швейкова, на Городенщину П. Гарабура з Чернелиці, на Долиніщину О. Валигевич з Перегінська, на Раву руську Михайло Кринішин з Камінки волоскої, на Лісщину Ю. Ярославський, управитель школи (!) в Рошенці, на Копичинеччину Михайло Петрицький, посол до ради державної.

Вкінці годить ся замітити, що „Canadian Pacific“ вже до 30. червня с. р. мав доходу з переселенців 130,395,699 дол., а видатків 93,149,825 дол., так що чистий зиск творив суму 46,245,874 дол. А долар значить тільки, що наших 5 корон.

Кілько то гроша, кровю і слізмами облитого пішло в кишені жидівських спекулянтів! А кілька заробили емігранти наганячі в роді посла Петрицького! — Страшно подумати.

— Радикали — а еміграція до Канади. Пишуть нам: „Найпатриотичніше“ українське сторонництво, за яке хоче себе мати радикальний напрям в нашій народі рекламує в своїм органі „Громадський Голос“ еміграцію з краю аж двома великими анонсами: „Canadian Pacific-a“ і бюра Срецького. Нам здає

ся, що не досить написати плаксиву статтю про „марево голоду і еміграцію“, але треба не давати понуки до еміграції навіть в анонсах, які в „патриотичній“ часописи бере селянин за „патриотичну“ рекомендацію до еміграції. По що виганати мужика поза море, коли в Канаді тисячі людей ходять без праці? Чи на те, щоб мужик проїздив останній кусень ґрунту і гинув на американській торговині народів з голоду? „Громадський Голос“ слушно вказує на дуже малу підпомогу правительства для галицького населення, що сего року страшно потерпіло, але чи з того виходить, щоб анонсами поручати еміграцію? Візьміть, панове радикали, своїх послів до пильних заходів у Відні для видення потрібної помочи, а не висилайте селянина на загибель. Чи може своїх читачів, котрі не хочуть платити передплати, хочете пп. редактори „Гр. Голосу“ прогнати за кару на американський беріг? Гр.

— Київську виставу звиділо в неділю 12.106 осіб, найбільше за весь час від отвореня вистави. В понеділок минуло два місяці, як виставу отворено. За сей час продано 294.983 карт вступу, а безплатної публіки, як селян, робітників, школярів було на виставі поперх 50.000.

— Русофіли беруть участь в російсько державнім торжестві. Галицькі русофіли лагодять ся до другої „прогульки“ до Києва з початком вересня, саме на час відслонення пам'ятника погубшого російського міністра Столипіна.

— Ювілей 58. (станіславівського) полку піхоти. В навечере 150-літнього ювілею станіславівського 58. полку піхоти відбула ся вчєра о 9. год. вечєром торжественна вечірка, яка перейшла улицями міста. В поході брав участь відділ наколесників на колєсах прибраних цьвітами; сурмачі, тарабани і музика 58. п. п. В поході несено світляні образи, які представляли визначні моменти з історії полку. На одній з таблиць виділа напись, яка інформувала, що 58. п. п. брав участь в 25 битвах, 100 сучіках і 13 облогах. Одна з таблиць пригадувала подяку, вислану до 58. п. п. в р. 1799. гер. Суваровом за рішачу перемогу в битві під Требією. А цїсар зачислив 58. полк до своїх вайхоробрїйших і найвірнійших полків.

— Воєнні маневри. „Die Zeit“ доносить, що межі Коморном, Будапештом а Білгородом (Stuhlweissenburg) відбудуть ся військові вправи при скріпленім воєннім стані. Четвертий і пятий корпус армії буде получений як в часі війни. В 1914 р. мають відбутись такі самі вправи в Галичині.

— Проти залізничних катастроф. Винахідник човна прямоваго з віддалі, учитель Вірт, винайшов недавно спосіб, при помочи якого за потисненням гүзика в відповіднім приладі можна здержати моментально кождий поїзд, хоч би він був в найбільшій розгнї без огляду на віддаль его від приладу. Головною цілю сего сензацийного винаходу є електричні филі, такі самі, як в телеграфі без дроту. З порученя баварського міністерства комунікацій відбула ся недавно проба нового винаходу на залізничній лінії Норимберга-Грефенберґ, причім гальма і прилад ділали без заміту, а ціла проба випала знаменито. Спеціальні гальми, які находять ся при поїзді, ділають певно і лагідно, не спричинюючи майже ніякого потрясеня поїзду, хоч здержували его в протязі 25—30 секунд, а в надзвичайних випадках в разі конечної потреби можуть час своєї праці обмежити навіть до 15 секунд. З заведенєм в жите сего винаходу, чого можна надіятись вже в недалекій будучині, зросте незвичайно безпека подорожуючої публіки, а число нещасливих випадків і залізничних катастроф без сумніву сильно зменшиться.

— Переселєне через Гамбург. В 1912 р. перєхало через Гамбург 134.169 переселєнців (в 1911 р. 86.895). Рекордовим роком в переселєню через се місто був 1907 рік, коли то переїхало тамтуди 155.982 осіб. В 1912 р. переїхало до північно-американських країв 106.154 переселєнців (в 1911 р. 67.628), до британської північної Америки лише 9.548 (в 1911 р. 6.277). До Аргєнтини переселєло ся 13.849 осіб (в 1911 р. 4.813), до Бразилії лише 2.767 (в 1911 р. 6.562). Серед того числа було з Австрії, а виключно в Галичині, 32.983 переселєнців; з сего числа 25.238 виїхало до Зєдинєних Держав, 6.558 до Канади, 367 до Бразилії, а 724 до Аргєнтини. З Угорщини пере-

селило ся в 1912 р. 30,033 осіб. Більшого контингенту переселенців достарчила Росія з Конгресівкою, бо аж 62.436 осіб, з сего 46.374 до Зєднєних Держав, 10.475 до Аргєнтини, 2.000 до Бразилії і 1.996 до Канади. Переселєнє мешканців балканських держав було незначне з оглядом на сего- і минулорічні тамешні війни. З Німєччини переселило ся в 1912 році через Гамбург лише 5.760 (в 1911 р. 6.507) осіб.

— **За багато горячої крови, а за мало розваги** виявляє др. М. Туллє в краківськ. „Głos-i Narodu“ в передовиці. Взиває він теперішню більшість галицького союму, щоби в случаю української обструкції поступила собі в предстванники нашого народа, як Тиса в угорськ. союмі; отже, щоби кравва служба (значить поліція!) усунула з краввого союму, а тих послів, які не вийшли би по приказу таких горячєкровних панів, як Туллє, потягнуто до судової відвѣчальности так, як в Прусах. Коротка рада. А ще була би коротша і успішнїйша, щоби взагалі не вчутити українських послів до союму. Тоді сторонники п. Туллєго будуть вигідно робити, що їм подобає ся. Шкода, що так і „посвднуєчі“ голоси появляють ся на сторінках... „Głos-u Narodu“. Але ми вже до того привикли.

— **Сликанє ради міністрів.** Небавком вернуть до Відня члєни кабінєта, щоби взяти участь в свѣтї роковин уродин цїсаря. Рада міністрів збере ся як що року дня 17. або 18. сєрєня; буде она радити над справами, які відносять ся до поодиноких ресортів. Она займе ся також відносинами в Чєхії і обговорить також і галицькі справи.

— **Помилуванє.** З Відня доносять, що цїсар дарував рєшту кари 85 вєзням; з помилуванних припадає 10 на мужєске карнє заведєнє в Станїславові, 5 на мужєске і 2 на жїночє карнє заведєнє у Львові.

— **Холєра.** В Шєгєднї лучив ся новий випадок занєдужаня сєрєд обьявїв холєри. В Загребї занєдужали два братя Туран. З Сараєва доносять, що анї в горішнїй Тужлї анї в Букчинї не ствєрджєно нових випадків сєї недуги. Всї 6 осіб, які занєдужали були на холєру, померли. Обї місцевини є строго відокремлені.

— **Столітні люди.** В добрах Попова-Кєлєти на Кавказї померла недавно 140-лїтна баба Тамара, яка не слабувала нї раз в своім житю. В сїх добрах живе около сотнї сєлян, наймитів, межї якими є немало таких, що мають по 100 лїт. Один дїд має 160 лїт і є зовсїм здоровий. Майно Кєлєти лєжить у високих горах коло Кавбєку. А є там два жєрєла мїнеральної води, про які ніхто крім служби Кєлєти не знав. Вода з сїх жєрєл має мати таку цїлющу силу.

— **Бїрєнцвайґ перед судом.** Вчєра перед полуднєм зачала ся перед львівським орїкаючим трибуналом розправа протї Юл. Бїрєнцвайґа, студєнта мєдїцини, обжалованого о злочин тяжкого ушкоджєня тїла в §. 158. і перєстєпства в §. 314. Обжалований поповнив злочин в часї страйку на львівськ. унївєрситєтї дня 24. чєрєдє с. р., перєшкодивши проф. д-рови В. Сєрпїньскому докінчити єго вїклад, а в два днї пізнїйше знєважив єго на улиці. З причини непристєпности д-ра Сєрпїньского, який вїїхав зі Львова, ухвалив трибунал на вносєк прокуратора відрочити розправу аж до повороту д-ра Сєрпїньского. Бїрєнцвайґа полишєно на дальшє в слїдчїй вєзнянцї.

— **Жєртви балканських воєн.** „Corriere della Sera“ обчислєє жєртви першої вїзвольнєвої війни на Балканї ось як: Болгари змобїлізували були 350.000 жовнїрів і втратили 80.000 в сакмих убитих. Грошєві кошти вивосять 1.200 мїл. франків. Сєрбїя змобїлізувала 250.000 а стратила в убитих 30.000. Воєнні кошти вивосили у нєї 620 мїл. франків. Греція стратила на 150.000 всєго вїйска лише 10.000, і видала 280 мїл. фр. Чорногора змобїлізувала 30.000, стратила 8.000 і видала 16 мїл. фр., а Турєччина змобїлізувала 450.000, втратила 100.000, видала 1.600 мїл. В другїй вїйнї прєдставляють ся числа ось як: В Болгарїї 60.000 убитих і 720 мїл. коштїв, в Сєрбїї 40.000 убитих і 400 мїлїонів франків, а в Греції — після обчислєнь „Tempra“ згинуло 40.000 жовнїрів. До тих великих чисел трєбє, щє додати жєртви холєри і інших пошєстїєй, що разом з попередним творять великє число 460.000 трупів, при загальних коштах воюючих сторін 5.200 мїл. франків.

— **Ворохобия в Китаю.** N. York Herald доносить з Пєкіна, що Юаншїкай припоручив арєштувати д-ра Сунянсєна, який був вла-

стивим творцєм китайської рєпублики. Сунянсєн утік до Япанії.

Нїмєцка ескадра на китайськ. морю, яку вислано там, щоби хоронила інтерєси нїмєцких горожан, лишити ся там і на дальшє. Можливо, що прийдє до сїльного посєрєдництва держав.

— **В справі компромїса в Хорватїї.** Праска „Union“ мїстить заяву одного хорватского полїтика, який твєрдить, що прєговори бар. Скерлєча з поодинокими стороництвами находять ся на найлучшїй дорозї і, що найімовїрнїйшє в часї двох тижнїв дїйдє до компромїса межї унїонїстами а коалїцїєю з одної а з правитєльством з другої сторони. Сє означувало би скорий поворот нормальних, конституційних відносин в Хорватїї.

— **Областні команди.** „Die Zeit“ доносить в справі вїстий про майбутнї вїйскові команди, що є в начєрку! самостїйні областні вїйскові команди, яким були би прїдїлені всї адмінїстраційні справи. Корпусні команди були би в часї мира т. зв. „Kommando-Stellen“. Імовїрно число корпусів і областних команд будє однакоє. Можна догадувати ся, що команди краввої оборони будуть звинєні а їх служба будє дочислена до областних команд. Перед осєнню сєго року будуть заложені областні команди в Градці і у Львові, з початку на рік пробї і получєні з єствуючими в тих мїстах адмінїстраційними корпусними командами.

— **Нові демонстрації суфражисток.** Онодї відбула ся в Лондонї велика демонстрація суфражисток. Многє жєнщин під проводом Панкгурєт хотїло щоби уладити там збори. Однак сєму поліція прєшкодила і арєштувала мїс Панкгурєт і 14 инших учасників.

— **Жєнщини поліціянтами.** До поліційної служби в Чїкаґо вступило недавно 8 мєнщин. Їх задачєю є стрєчє парків. Перша їх поява на улицях викликала у тамошних мешканців таке зацікавлєнє, що в їх оборонї мусїли стати їх товариші по званю.

— **Нагорода Нобля.** „Wien. Allg. Ztg.“ доносить, що сєгорічну нагороду Нобля з лїтератури має одержати нїмєцкій письменник Пєтро Розєгєр.

— **Тємнота.** У сєлянїна сєла Ачагирки, тамбовської губернїї, А. Титова, заслаб дєсятїлїтний син. Титов прїкликав знахорку із таторского повіту, котра прїбула до хорого надвєчїр, коли прїїхали з базару пнї сусїди Титова. Довїдавши ся, що якась баба гоїть сина травами та шєптєнєм, подумали, що она чарівниця і рїшили вбити єї. Зїїшли ся они в хату Титова і почали мучити її: вирвали косє, викопали очї, били кулаками, топтали ногами, щїпали, кололи і потїм вбили. Озвїрївши, пнї хотїли вбити і Титова, та той втік. Тодї они побігли до несвїдомостї єго жінку і викинули на улицю хорого хлопця.

— **Знєсєнє зєлїзничих дєвінїєв в Росїї.** Російськє мїністерство комунїкацій повїдомило зарєд зєлїзницї, що рївночасно з прєходом до зимового розкладу їзди вєл. поїздів і з заведєнєм 24-годинного числєня часу, має наступити на тамошних зєлїзницях також знєсєнє дєвінїєв. Намїсть дєвінїєв будє уладжєна на помостах поїздів елєктрична сїгналїзація. На 3 мїнути прєд відїздом кожного поїзда будє на окремїй таблицї свѣтїляна напись і в тїй самїй хвилї будє давати ся автономїчний сїгнал.

— **Число студєнтів в австрїйських полїтєхнїках.** Зї „Статистичних вїстїй“ виявляє ся, що в лїтнїм пївроцї с. р. було записаних на 7 австрїйських тєхнїчних акадємїях 9.787 студєнтів (в 1912 р. — 9920). Що до поодиноких полїтєхнїк прєдставляють ся числа ось як: на чєску тєхнїку в Празї суло записаних в лїтнїм вївроцї 2637 звичайних і 166 надзвичайних студєнтів, на відєньскїй 2434 звичайних і 144 надзвичайних, на львівскїй 1435 звичайних і 9 надзвичайних. Імнї полїтєхнїки в Австрїї мали вєльми малу фрєквєнцію, пр. на чєскїй тєхнїцї в Бєрнї було записаних в тїм самїм пївроцї лєдвї 517 студєнтів.

— **Упадєк сєнт в Англії.** Остання статистика виказує постєпєнний упадєк числа ісповїдників дєяких сєкт в Англії. Так пр. в 1912. р. в порівнянї з 1911. р. втратили конгрєгаційнєвалїстї 2.220 члєнів, а їх недїлнї школи 3178 учєнїєв; загальнє їх число вносить тєсєр в Англії 490.722. Первїснї мєтодистї (в загальнїм числї 204.193) втратили в 1912. р. 848 ісповїдників, а в 1911. р. коло 1000. Сї страти є значнї головнє в Гульї і в Лондонї. Крім сєго є цєрквї мєтодистів в столицї вєльми задовжєні. Баптистів є 416.377; они втратили

2.231 члєнів. В недїлнїх школах баптистів зросло число учитєлів о 200, а учєнїєв змєншило ся о 4.924. Ознакою упадку тих сєкт є також невїдраднє матерїальнє положєнє їх духовників і дєякі з них мають гїршї доходи від денних зарїбнїєв в Лондонї.

— **Винайшли „страха“.** В однїм з домів в Бостонї чули від недавня майжє що нєчї мєшканцї на найвисшїх поверхах якийсь стукїт дальшє бачили, що „хтось“ в нєчї ходить, а навїть відчували, що сє невидимє єство їх дотикає ся. Розумїє ся, они так тим прєрєняли ся, що почали опадати на силах. Коли засвїтили, чули при свѣтлї тє сємє. Вїстї про сє розїїшла ся небавком на всї сторони. Вкінцї зїбрала ся комісія лїкарів, тєхнїків, архїтєктів і ин. і ствєрдивши правдивїсть явищ, почала працювати над вїяснєнєм причини. І найшла причини. Розглянувши подрїбно дїм, ствєрдили, що причиною „страхів“ є лїжє уладжєнє печїй. В наслїдок сєго, що вуголь зовсїм не спалював ся, видїлював ся з горячих рур сїрковий і вугляний кисєнь. Оба ті газї дїлають на людськїй орґанїзм в сєй спосїб, що затроюють єго і спрїчиняють рїзнєроднї галюцинації і привиди. Коли сє усунєно, „страхи“ бїльшє вжє не появлялись ся.

— **Хто уживає товарів з маркою У. П. Т.,** прїчиняє ся до піднєсєня поваги Товариства і піднімає жєртву фабрикєнта на рїдну школу

— **Тєлєграфїчний кабєль Лондон Бомбай.** Два великі тєлєграфїчні тозарїства постановили збудувати тєлєграфїчний кабєль, який лучив би бєзпосєрєдно Лондон з Індїями, а імєнно з прїстанєю Бомбай. Досї трєба було прєтєлєграфувати тєлєграми в Лондон до Індїї в Лізбонї, Гїбральтарї, Мальтї і Александрїї. Довжина каблє будє вивосити 19.000 км., а кошти єго будови 21 мїл. корон.

Оповіді.

— **Кравєа рада шкільна затвєрдила** Плят. Лущпїньского в гїмн. в Бучачи в учїт. званю і надала єму титул профєсора; прєнєсєла Мик. Нєдзвєцького, шк. окр. інспєктора в Золочєві, на посаду шк. окр. інсп. до замїського округу у Львові; імєнувала Юл. Сальонїя заст. учїт. в муж. учїт. сємїнарїї у Львові; прєнєсєла заступників учитєлів в сєрєдних школах: Стан. Жұравского в ІV. гїмн. до ІІ. рєалїн. шк. у Львові, Ерв. Чєрвєнку в гїмн. св. Яцка в Краковї до І. польск. гїмн. в Станїславові, Ад. Бїнєнштєка з руск. до І. польск. гїмн. в Пєрємїшлї, Стан. Лабєнцкогє в рєалїн. гїмн. в Ланьцутї до ІІ. рєалїн. шк. у Львові і Юл. Маньковского, заст. учїт. школи вправ в муж. учїт. сємїн. в Сокалї, до муж. учїт. сємїнарїї в Ряшєві; імєнувала в народних школах: Март. Залєвского і Йос. Цуду учїт. муж. 6-кл. шк. в Збєражї, Стан. Зарєчку, учїт. жін. 6-кл. шк. в Чорткові, Ядв. Соколовєску управ. жін. 4-клас. шк. ім. кор. Ядвїґи в Золочєві, Юл. Мальчєса управ. 4-кл. в Ямвнїцї, Йос. Гловацкогє, учитєлєм муж. 4-клас. шк. полуд. з видїл. ім. Мїдкєвичє в Золочєві, Пєтра Яроша, Жґгм. Рїпєцкогє і Юл. Труша учитєлями 4-клас. шк. ім. Словацкогє в Золочєві, Лук. Камїньского і Зоф. Новаковєску учїт. 4-клас. шк. в Мшанї долїшнїй, Олєкс. Шавєра учїт. 4-клас. шк. в Родатичах і В. Балацку учїт. жін. 4-клас. шк. в Роздолї; імєнувала управитєлями 2-класових шкїл: Льва Борковского в Яблонєві, Ант. Пємпяка в Любшї, Вас. Лєнїча в Тишкївцях і Магдїя в Порогах; імєнувала учитєлями (-ками) 2-клас. шкїл: Тєод. Сємїрїновєску в Тишкївцях, Ром. Герасїмовичє на прєдмїстї Гаї тєрнопільскї в Тєрнополї, Мар. Бїлєвичівну в Огладові, Кл. Дубицку в Іванїкївцї, Мар. Мєрїєвну в Обложницї, Ян. Войнаровєску в Руднї, Ол. Ярошівну в Високїй, Вал. Клїмкову в Маршєвцях, Пєтрєнєлю Мазакову в Джуркові, Лєонт. Стєпанівну в Мїстках і Мих. Анкутову в Угрїнові горїшнїм; учитєлями (-ками) 1-клас. шкїл: Жґгм. Дропєвєра в Корчинї, Сєм. Матвїєвє в Дїтківцях, Мих. Сєса в Суховолї, Павл. Бєргєрєвну в Новім Кєлушї, Сильв. Скавїньского в Полянцї, Каз. Голїнка в Дуплїсках, Мих. Ковальєва в Долинї, Волод. Яра в Мільчу і Мар. Баранівну в Бикївцях; прєнєсєла: Дом. Германівну, учїт. 2-кл. шк. в Гнїльчу на рївнєр. пос. до 2-клас. шк. в Сосновї і Йос. Шїкулянку, учїт. 1-клас. шк. в Майданї, на рївнєр. пос. до шк. в Губичах.

— **Імєнованя.** Цїсар імєнував старшого скарбового радника, д-ра Ром. Дєдєдїцкогє секційним радником в мїністерствї скарбу. — Прєзидїя краввої дїрєкції скарбу імєнувала євї-

дєнційного єлєва, Волод. Едварда Вїнницкогє євїдєнційним гєомєтрєм ІІ. кл. в ХІ. кл. рангї.

— **Квалїфікаційні іспити** на учитєлів народних шкїл зачнуть ся прєд львівськєю іспитовою комісїєю дня 6. жовтєня. Рєчєнєць вносєнєя подань до 25. вєрєсєня.

Посмертні оповїстки.

— **О. Омєлян Дїдїцкій,** поч. крїлошанин і дєкан, парох Мостів великих, помер дня 14. с. м. в 81. році житя і 55. свѣщєнєства. Похоронї в суботу. В. с. п.!

— **Савина Ступниця,** вдова по свѣщєнїку, упокоїла ся дня 12. с. м. в домї свогє зятя о. Олєкс. Лєвїцкогє в Камїнів в 84. році житя. В. і. п.!

Наука, умїлїсть і письменєство.

— **Нові музичні твори О. Кошиця.** Популярний у Кїєвї дїрїгєнт хорів, український композитор О. Кошиць, написав гарні романси: для барїтона „Колись, було, — виходила в садочок зєлєний“, слова Б. Грївчєнка; для лїричного тєнора „На прєвода“ („Нїжна, нїжна, мов рослинкє“) слова О. Ковалєнка. Обидва романси складають ся з двох частин, що чєргують ся мїж собою, як запитаня в музичнїй формї й відповїдї на нєго. Романси мєлєдїйні; прєвєятї щїрим чутєм й не труднї для виконаня.

Окрім того д. Кошиць склав третїй дєсятєк народних українських пісєнь особєнно спєцїально для жїночєго хору. Сюди увїїшли записи д. Кошиця в с. Тарасїєнцї (Звєнігорєдщина): „Похожєно, побрєжєно...“, „Вїтєр повїває...“, „Ой сяду я край вїконця...“, „Гєй я думала, що за мїлим байдужє...“, „Ой високо сонцє сходить...“, „Ой, Божє мїй мїлоствїй, до кого я прїїхило ся...“, „Ой тєпїля та невидная нїчєнька...“, „Ой стєли ся, барвїночку...“. А також і записанї ним на Кубанї: „Ой давно я в батька була...“, „Ой сюди гора...“.

Змїст пісєнь підібрано так, що їх з успіхом можна ставити на вєчїрках по жїночїх школах, учїтєльських сємїнарїях, гїмназїях і т. п. жїночїх школах. („Рада“).

Олєксєндєр Барвїньскїй.

Спомини з мого житя.

(Дальшє).

30. Другий мїй побит в Кїєвї. Прєсєлєнє до Львова.

Розпочатє мною в Тєрнополї в 1886. р. вїдавництво „Рускої Історїчної Бїблїотєки“ з підмогою українських учєнїх і письменників навязало письменськї і народні взаємини мїж Галичиною а Україною, оживила ся тоді листова прєпискє (особлїво з Конїським — будє напечатана в ІІІ. ч. Споминів), однак трєба було частїйших личних зносин, щоби ті взаємини поширити і поглибити. Вїїзд наших зємляків українських до Галичини зустрїчав ся з усякими трудностями і прєпопами вжє задля самого вїдданя паспорту за границю, а крім того в поворотї до Росїї були Українцї виставлєні на всєкї прєслїдованя російських пограничних властїй наслїдком доносів російської агєнції у Львові (як ось вїзнєнє Конїського 1886. по поворотї з Галичини в товаричїм возї зєлїзничїм у Волочїсках, тягання на допити до шєфа жандармів Новїцкогє і т. п., про що ширшє в ІІІ. ч. Споминів), тїмто не лєгко они рїшали ся на вїїзд за границю. Задля того домєгала ся особлїво кїївська громада, щоби нашї люди з Галичини частїйшє до них навїдували ся і тим спосєбом розбуджували і піддєржували народно-культурні взаємини з закордонною Україною. Хоч львівська наша громада була доволї числєнна і повинна би була на личні зєзємини з Україною звєрнутї пильнїшу бачнїсть, однак не тїлькє Україна, або Угорщина але навїть сусїдна і так лєгко доступна Буковина не могла дїждатись якого нєбудь гостя зі Львова (досить згадати, що аж на 25-лїтний лїтературний ювїлєй І. Воробкєвичє в 1887

завитав до Черновець як відпоручник руских товариств львівських др. Евген Оленицький в котрім я також мав участь як відпоручник тернопільських товариств.

В році 1887 і 1888 дійшло політичне напруження між Росією і Австро-Угорщиною до високого ступня так, що заносило ся навіть на оружну розправу, в котрій і Німеччина, кермована тоді желізним канцлером кн. Бісмарком, була би неперечно взяла участь. Росія була тоді пострахом Європи, котра її вважала неодолимим велитнем (поки в японській війні виявила ся її неміч) і тому князь Бісмарк змагав у своїй політиці до її ослаблення в порозумінню з австро-угорським міністром загран. справ гр. Кальноком. Під таку пору міжнародного напруження вибрав ся я в лютий 1888 р. на Шевченкові роковини до Києва, а вибрав сю нагоду за порадою Конисьського тому, бо в тій порі звичайно бували в Києві представники української народної ідеї навіть з далеких сторін Росії. А що підсю пору також з нагоди контрактів київських бував великий візд і не легко дістати комнату в готелю, отже Кониський упросив свого приятеля Андрія Юркевича, чоловіка одинокого, що мав простору хату, щоб прийняв мене на той час у себе. І дійсно прийняв мене Юркевич із справдешньою старорускою гостинністю, хоч я его тоді в перший і останній раз бачив. Чоловік був уже старший віком, але ще вельми живий і говірливий, а при тім погідного і веселого настрою.

Розгостившись у Юркевича, вибрав ся я відвідати моїх знайомих, передовсім Кониського. Там застав я уже С. Чалого, автора твору „Жизнь и вразвєденія Т. Г. Шевченка“ (першої на той час повнійшої житєписи поета виданої 1882. р., котру дав мені на памятку із своїм власноручем) доси мені незнакомого і нашого визначного лінгвіста П. Житецкого. Розвєлась тоді широка розмова про видану з почину кн. Бісмарка брошуру Гартмана, в котрій він підняв питання про віднову Київського князівства, призначуваного одному з австрійських архієпископів. Російські часописи полємізуючи завзято з виводами Гартмана, очевидно піддавши єму кн. Бісмарком в сій брошурі, про котру я щойно в Києві дізнав ся, подавали широкі вїмки з неї і тим способом мимохїть зробили велику пропаганду порушеній справі віднову Київського князівства і австрійській ідеї. В тім одушевленю звернув ся до мене пок. Житецкий із словами: „Скажіть вапному кайзеру, коли вже він до нас прийде?“

Також і польські політичні круги цікавили ся сїм питанням, а коли я другого дня вранці відвідав Антоновича, оповів він мені, що до него прислала свого повновласника графиня Потоцка (Альфредова), щоб вивідати ся про настрій серед Українців і їх погляди на се питання.

Однак Антонович своїм звичаєм збув, як оповідав мені, сего повновласника дипломатичним способом і радив єму звернути ся до проф. Омєляна або Олександра Огоновського у Львові. Колиж ми розговорили ся на сю тему предвиджуваної в політичних кругах оружної розправи між Австро-Угорщиною і Росією та можливости входу австрійської армії в межі російського царства, заявив Антонович, що українське населєне не дало би ся ужити за топоріше російській сокирі проти австрійської армії і віднесло би ся до неї приязно. По всіх домах моїх знайомих В. Вовка-Карачевського, М. Лисенка, Михайла Старицького, котрих я відвідував підчас побиту в Києві, живо цікавили ся тодішнім міжнародним положєнем, обговорюваним в російських а особливо в київських дєвєніках.

Наспіло тимчасом Тарасове свєято, роковий дєнь его поминок. Я навик до прилюдних обходів Тарасових роковин в Галичині і не міг собі навіть уявити, як то наші земляки під зорьким оком російської поліції поминають безсмертного Кобзаря України. Вечером зібрали ся учасники поминок в хаті одного земляка, положєній в садї, так, що до неї треба було йти скрізь каменницю поставлену при улиці, а відтак скрізь подвірє в сад. В просторій вельми свєтлиці зібрало ся понад сто людей з всіх усюдів, навіть з російської Азії. Зустрінув я там крім моїх давних уже знайомих київлян, також Івана-Нечуя Левицького, з котрим був познакомив ся тут у Львові в 1885. р. коли я відвідував Ін-

ститут СС. Василянко (в ул. Зиблікевича), познакомив ся також з нинішнім ювілятом-лінгвістом, Костем Михальчуком, Тадеєм Рильським, Симиренком і иншими шєстидєсятниками київської громади. Незвичайно гарну картину представляли сї збори, на котрих засїла ціла громада сиво-волосих і сивобородих українських громадян. Настрій був вельми поважний, свєяточний і мені пригадали ся картини з Шевченкових Неофітів і перших християн, що скривали ся по катакомбах і печерах, щоб там ісповідувати науку Спасителя свєта, гноблену римськими цєзарами. Серед глибокої тишини і поважного свєяточного настрою промовив тихим, як звичайно, голосом провідник закордонної України Антонович про саме свєято і его значїне для розвитку нашої народної ідеї, а відтак вказав на задачі, які повинна сповнити українська освєчена верства. Зазначив при тім, вказуючи на приязну ісповідників сєї ідеї, прибувших з далеких сторін і на надїслані в далеких вельми закутків привіти, де проживають Українці, як українська народна ідея з свєяткованєм Шевченкових роковин поширила ся і розбудила народну свєдомість в широких кругах української суспільности.

Вся статя тихенького і прибитого важкою працею провідника України оживила ся підчас сєї промови, котра була несхитним доказом, яке горяче серце було в его грудях.

Після сєї промови попросив мене Антонович, щоб я оповів про житє, змагання і розвиток Русинів в Австрії.

В ширшій промові подав я українським землякам образ нашого народного побиту, життя і розвитку в Галичині від часів М. Шашкевича, а на Буковині від часів Федьковича, вказав на перепони, які зустрічала наша народна ідея і дав погляд на сучасні потреби і змагання до дальшого розвитку і поступу. Зібрані вислухали з великим зацікавленєм слів Галичанина далекого а всеж таки їм рідного і після того пішли дальші промови і розмови про наші справи та протягнули ся до пізної ночі. Після того треба було нам перегором і однимцем вибирати ся з запертя, щоб не звертати на себе бачности поліції. На мене зробив сєй вечер незвичайне вражєне, котре останє незатертам у моїй тямцї. Але й всі зібрані одушевились потребою ближших і тіснїйших взаємин між російськими і австрійськими Українцями і тоді вже зродилась гадка віднову „Правди“, що довгий час при всіх перепонах кордонових всеж таки була злучником і висловом одноцїлої Україна-Руси. Однак сю справу відкладаю до дальшої частини споминів.

(Конець буде).

Телеграми

з дня 15. серпня.

Прага. Молодоческе сторонництво видало оноді окружник, в якій зазначує своє ин. Чехів становить в справі майбутніх уоружєнь. Тим разом — каже окружник — як парламент вибраний на основі загального голосованя, так і делегації мають собі застережи право критики і контролі військових предлог. Оба ті тіла мусять також звернути головну увагу на се, які суми поїдає австрійська політика, а який за се хосєн припадає державі.

Софія. Оголошено фотографічні знимки листів грецких офіцїрів і рядовиків в описах вивєня, підпалюваня і насильств, доконуваних грецким війском. Сї листи перехопили Болгари.

Льондон (ТКБ). Англіський посол в Білгороді, Паєт, іменований секретарем в урядї заграничних справ наміст Малєта, який буде іменований амбасадором в Царгороді.

Ганкав (ТКБ). 25.000 ворохобників з провінції Гуман перейшло через границю і побіло відділ правительственного війська. Ворохобники заявляють, що хотять завзяти Ганкав, а опісля Пекин. Північне військо відійшло з гарматами і карабінами Максима з Ганкав проти ворохобників. В Ганкав великий несупокій, бо побоюють ся, що північне військо легко розправить ся з ворохобниками.

Подяка.

Сподобало ся Божому Провидіню вложити на мої рамена тяжкий хрест. Моя жена 4. серпня розпрадала ся зі свєтом та осиротила мужа і маленького сина-немовлятку.

У великим моїм горю дізнав я много розради і помочи від добрих, щирих сердець, яким отсим складаю прилюдне спаси-Біг. Передовсім дякую Вам, Всєсвєтїлїшій Отче Крилошанине Долинський, за ласкавий провід в похоронах, як також оо. співслужителям. Дякую Вп. Пані Крилошанині Долинській і Вп. Пані Профєсоровій Глєбовицькій за се, що не тільки взяли участь в похоронах, але також часто відвідували мою недужу жену, та кріпили нас обоїх словами щирої розради. Та вже не достает мені слів на виражєне подяки Обоїм Вп. Паньству Фєнчиньським сотрудиникам в Бродях. Вас, Дорогі Паньство, не забуду ніколи. Що дєнь навідувались, що дєнь розпитували про стан недужої, а опісля приготували мене на се, що стан хорой безвихідний. Ти, Дорогий Товаришу о. Фєнчиньський, заняв ся мов брат рідний уладжєнем похоронів в чужім мені місті. За всі Ваші труди і за ту пречудну прощу похоронну, якою Ти, Товаришу, попрадав на могилі Покійну жену мою, а в серця моє і рідні влив бальсам потїхи, най Господь Тобі стократ нагородить. Мені лишає ся молитва. Молитва за Покійну і молитва за Всїх Тих, що своїми добрими серцями ввели ся цвєтатами у мій терневий вінець сирїтств. А молитва моя покїрна най буде Всім Вам, Достойні Отці і Паньство, моєю найліпшою подякою за Ваші серця.

о. Анатоль Базилевич
завідатель Скали.

564(1)

Рух залїзничих поїздів

обовязуючий з днем 1. мая 1913 р. після часу середно-європейского.

Замїтка. Поїзди поспїшні означєні груким друком. Години нїчні від 600 вечером до 559 рано означєні підчеркнутєм чисел мїнутових.

Крізз до Львова

на головний дворець:

З Кракова: 222, 542, 6220, 725, 845, 955, 110*, 125, 220\$, 530, 751*, 825, 940
*) з Тарнова. §) Від 15/5 до 30/9 включно щоденно.
†) в Городка яг. від 1/6 до 30/9 вкл. щоденно. о) З Мостяск.
З Підволочиск: 715, 1125, 147\$, 215, 525, 1030, 1048†
†) З Красного. §) Від 15/5 до 30/9 вкл. щоденно.
З Черновець: 1207, 523*, 543*, 740, 1028†, 145, 535, 631, 926
*) З Станїслава. †) З Коломи. †) З Ходорова в кождий дєнь по недїлі і свєятї.
Зі Стрия: 720, 940, 1140, 620, 11, 1042\$, §) Від 15/6 до 8/9 включно лишє в недїлі і римо-кат. свєята
Зі Самбора: 745, 955, 148, 830.
Зі Сокаля: 705, 100, 738.
З Яворова: 804, 420.
З Підгаєць: 1120, 1020.
Зі Стоянова: 950, 630.

на дворець „Львів-Підзамче“:

З Підволочиск: 656, 1105, 133*, 158, 506, 1012, 1031†
†) З Красного. *) Від 15/5 до 30/9 включно щоденно.
З Підгаєць: 726*, 1049, 1001, 1200\$
*) з Винник. §) з Винник лиш в суботу.
Зі Стоянова: 931, 611

на дворець „Львів-Личаків“:

З Підгаєць: 708*, 1031, 303* 941, 1143\$, *) З Винник. §) З Винник в суботу.

Локальні поїзди.

на головний дворець:

З Брухович: щоденно 655
щоденно: від 1/5 до 30/9 726
від 1/6 до 31/8 837, 1100, 841, 515, 930.
в недїлі і римо-кат. свєята: від 1/5 до 31/5 341, 930.
від 1/6 до 31/8 154.
З Янова: щодня: від 16/5 до 15/9 911, від 1/6 до 31/8 125
в недїлі римо-кат. свєята: від 11/5 до 31/8 1010.
З Любїна: в недїлі і римо-кат. свєята від 11/5 до 8/9 900.
З Винник: лишє в суботу 1216.

Крізз зі Львова

в головного двірця:

До Кракова: 1235, 335, 825, 832, 126†, 205\$, 245, 340*, 550, 700, 730, 1110
*) До Рїшева. §) Від 15/5 до 30/9 включно щоденно. †) До Городка яг.
До Підволочиск: 608, 1040, 200, 245\$, 255†, 840, 1115.
†) До Красного. §) Від 15/5 до 30/9 включно щоденно.
До Черновець: 245, 610, 910, 1003, 230, 312*, 552†, 750*, 1100.
*) До Станїслава. †) До Коломи.
*) До Ходорова в кождий дєнь перед недїлею і свєятом.
До Стрия: 725, 1102\$, 150, 650, 815, 1125.
§) Від 15/6 до 8/9 вкл. лишє в недїлі і римо кат. свєята.
До Самбора: 652, 905, 350, 1056.
До Сокаля: 750, 235, 750, 1135*.
*) До Рави рускої (лише в недїлі).
До Яворова: 840, 631.
До Підгаєць: 555, 453.
До Стоянова: 805, 600.

з двірця „Львів-Підзамче“:

До Підволочиск: 623, 1100, 214, 258*, 312†, 902, 1133.
†) До Красного. *) Від 15/5 до 30/9 включно щодня.
До Підгаєць: 609, 134*, 515, 1040\$.
*) лишє до Винник. §) До Винник лишє в суботу.
До Стоянова: 822, 611.

на дворець „Львів-Личаків“:

До Підгаєць: 628, 153*, 536, 745*, 1059\$. *) Лише до Винник. §) До Винник лишє в суботу.

з головного двірця:

До Брухович: що дня: 600
щоденно: від 1/5 до 30/9 421.
від 1/6 до 31/8 724, 1005, 225, 615, 835.
в недїлі і римо-кат. свєята: від 1/5 до 31/5 225, 835.
від 1/6 до 31/8 1247.
До Янова: щоденно: від 16/5 до 15/9 303, від 1/6 до 31/8 1015.
в недїлі і римо-кат. свєята: від 11/5 до 31/8 111.
До Любїна: в недїлі і римо-кат. свєята від 11/5 до 8/9 225